vat olnud kõrgem kui eelmisil aastail. Nagu aeg, nii on ka kirjandus olnud asjalik ja realistlik kõigis liikides. Asjalikkuse taotlusel on konstateeritud lugemishuvi nihkumist koguni väljapoole ilukirjanduslikke vorme, nimelt populaarteaduse piirkonda, kus teostati menukalt mõni aasta tagasi otse uskumatuina tundunud suurettevõtteid, nagu Eesti Entsüklopeedia, Elav Teadus, Maailma maad ja rahvad, Suurmeeste elulood, suured populaarsed ajalooteosed jm. Romaani taandumisel näis kirjandusliikidest tähelepanu keskpunkti jõudvat draama, õieti küll ainult naljamäng, kantud publiku näljast algupärase lavarepertuaari järele. Kuid ka novell tõstis pisut julgemini pead. Seevastu hävitas majanduskriis ja liiklemisvõimaluste puudumine sootuks reisikirjeldise kui kirjandusliigi, mis lokkas mõni aasta tagasi.

1932. a. saak kirjanduslikult enam-vähem arvestatavale tasemele küündivate teoste poolest oleks arvuliselt järgmine: 8 romaani ja pikemat jutustist, 6 raamatut lühijutte, 5 kogu luulet ja umbes paar tosinat näidendeid — seega kokku kuni 40 raamatut.

Romaan. 1932. a. parimaks romaaniks peetakse üldiselt A. H. Tammsaare *Tõe ja õiguse IV* osa, mis käsitleb eelmisist osadest tuttava peategelase Indreku abieludraamat ja üldse tõe ja õiguse otsimise raskusi sugudevahelisis suhteis. Kuigi täis sapist kriitikat meie haritlaskonna kohta, paiguti liiga targutav ja liigselt pessimistlik, on see ometi huvitav meistriteos, täis sügavaid analüüse inimese alateadvusest ja eriti naise paradoksaalsest hingeelust. Teistest küünivad esile: M. Metsanurga pikem jutustis *Taaniel heitleb,* kus kujutatakse varemate sotsiaalmurrangute ja eriti praeguse kriisi mõju väikekodanlasele. A. Jakobson'i *Töö algus,* mis jõuliselt, kuigi paiguti ühe-

Eesti kroonika 1932 , lk. 103